

1 Μαΐου 2017

Ο Μάιος μας Έφτασε... (Διονύσης Π. Σιμόπουλος, Επίτιμος Δ/ντής του Πλανηταρίου του Ιδρύματος Ευγενίδου)

/ [Πεμπτουσία](#)

Ο Μάιος είναι πράγματι «μήνας χαράς και λατρείας της βλάστησης, με δοξασίες και έθιμα διαχρονικού χαρακτήρα», όπως το παραδοσιακό πρωτομαγιάτικο στεφάνι, το οποίο στολίζει την πόρτα του σπιτιού μέχρι τις 24 Ιουνίου οπότε καίγεται στις φωτιές του Αϊ-Γιάννη.

Η ονομασία του Μαΐου ταυτίζεται με τη νύμφη Μαία, την ομορφότερη από τις κόρες του Άτλαντα (τις Ατλαντίδες) και μητέρα του θεού Ερμή. Οι λαϊκές προλήψεις θεωρούν τον Μάιο «μαγεμένο», γι' αυτό αποφεύγονται οι γάμοι και οι σοβαρές εργασίες στη διάρκειά του, εξού και η παροιμία «Στον καταραμένο τόπο, τον Μάη μήνα βρέχει». Όλοι οι λαοί, πάντως, την Πρωτομαγιά γιόρταζαν την ανθοφορία της Φύσης και την απαρχή των «καλών καιρών». Κι ενώ οι λαϊκές παροιμίες, όπως «Μάη μου, Μάη δροσερέ κι Απρίλη λουλουδάτε» και «ο Μάης έχει τ' όνομα κι ο Απρίλης τα λουλούδια», προσπαθούν να μας επαναφέρουν στην τάξη,

οι παιδικές αναμνήσεις δεν μας το επιτρέπουν. Κι έτσι συνεχίζουμε να τραγουδάμε: «Ο Μάιος μας έφτασε/εμπρός βήμα ταχύ/να τον προϋπαντήσουμε/παιδιά στην εξοχή».

Η Πρωτομαγιά, όμως, είναι επίσης συνδεδεμένη και με το εργατικό κίνημα: την Πρωτομαγιά του 1886 έγιναν οι μεγάλες διαδηλώσεις στο Σικάγο με αίτημα τα τρία οχτάρια: οχτώ ώρες εργασία, οχτώ ψυχαγωγία και οχτώ ύπνος. Στη χώρα μας, η απεργία των καπνεργατών του 1936 στη Θεσσαλονίκη βάφτηκε με αίμα, που καταγράφηκε στις εφημερίδες της επομένης με μια χαρακτηριστική φωτογραφία η οποία έδειχνε μια μάνα να οδύρεται πάνω από το σκοτωμένο παιδί της. Η φωτογραφία εκείνη ενέπνευσε τον Γιάννη Ρίτσο να γράψει τον «Επιτάφιο»: «Μέρα Μαγιού μου μίσεψες/μέρα Μαγιού σε χάνω...».

Ο Μάιος συνδέεται επίσης και με την όλη πορεία της Βασιλεύουσας πόλης του Κωνσταντίνου, του οποίου τη μνήμη γιορτάζουμε στις 21 του μήνα. Δέκα μέρες νωρίτερα γιορτάζονται τα γενέθλια ή εγκαίνια της Κωνσταντινούπολης κατά το έτος 330 μ.Χ., ενώ στις 29 η μνήμη μας γυρνάει πίσω στην Άλωσή της (1453). Η απόφαση του Κωνσταντίνου να μεταφέρει την πρωτεύουσα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας στη θέση του αρχαίου Βυζαντίου πάρθηκε το έτος 324. Σύμφωνα με την παράδοση, ο ίδιος ο Κωνσταντίνος, κρατώντας ένα ακόντιο, χάραξε τα σύνορα της πόλης που φάνηκαν πολύ μεγάλα στους συμβούλους του. Έτσι τον ρώτησαν πόσο θα προχωρήσει ακόμη, κι εκείνος τους απάντησε: «Θα προχωρήσω μέχρις ότου σταματήσει αυτός που προχωρεί εμπρός μου».

Οι ξάστερες πάντως νύχτες του Μαΐου μας επιτρέπουν να παρατηρήσουμε εύκολα τους νυχτερινούς αστερισμούς σε όλο τους το μεγαλείο. Με επικεφαλής τον Λέοντα και το λαμπρότερο άστρο του, τον Βασιλίσκο, ο ουρανός λαμπαδιάζει με τους αστερισμούς της Παρθένου και του Περσέα. Στον Αστερισμό του Περσέα βρίσκεται το «δαιμονικό» άστρο που ονομάζεται Αλγόλ και φαίνεται να αναβοσβήνει με μία περίοδο περίπου 2 ημερών, γιατί είναι ένα διπλό σύστημα άστρων, με χαμηλή φωτεινότητα όταν το ένα βρίσκεται μπροστά από το άλλο και λαμπρότερη όταν βρίσκονται το ένα πλάι στο άλλο. Στο Νότο βρίσκουμε επίσης τους αστερισμούς του Βορείου Στεφάνου, του Ζυγού και του Βοώτη. Στον Βοώτη το λαμπρό άστρο Αρκτούρος είναι ένας γίγαντας 25 φορές μεγαλύτερος από τον Ήλιο. Είναι το τέταρτο λαμπρότερο άστρο στον ουρανό και βρίσκεται σε απόσταση 37 ετών φωτός. Σε όλη την περίοδο του Μαΐου οι αστερισμοί αυτοί θα μας συντροφεύουν τα μυρωδάτα από την ανθοφορία βράδια. Γιατί, παρ' όλο που γενικά ο Μάιος θεωρείται ο τελευταίος μήνας της άνοιξης, είναι στην ουσία το μέσο της ανθοφόρας αυτής εποχής αφού το καλοκαίρι δεν αρχίζει παρά δυο δεκαήμερα μετά το τέλος του, στις 21 Ιουνίου.

Σιμόπουλος, Διονύσης Π. «Οι Μήνες Μάιος και Ιούνιος», Γεωτρόπιο Ελευθεροτυπίας, Τεύχος 472 (2 Μαΐου 2009)